

*Ocena niedostateczna: nie spełniam jeszcze wymagań koniecznych do uzyskania oceny dopuszczającej.

* Każda kolejna ocena obejmuje także umiejętności wymagane na oceny niższe.

I. Kształcenie literackie i kulturowe

Czytam i omawiam utwory liryczne				
Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
– Krótko opowiadam o temacie utworu, -wiem, kim są: podmiot liryczny, bohater i adresat wiersza, - wskazuję tytuł, wers, strofę, rym i refren, - znam podstawowe środki stylistyczne, – wymieniam wartości w utworze, – rozpoznaję obraz poetycki, – znam pojęcie wiersza białego, pieśni.	-Wypowiadam się na temat utworu, określam temat i nastrój, -wskazuję jego wartości oraz uczucia osoby mówiącej, - wskazuję podmiot liryczny, adresata i bohatera wiersza, – rozpoznaję i odróżniam środki stylistyczne.	– Określam temat wiersza, – opowiadam o sytuacji przedstawionej w wierszu, – wyodrębniam obrazy poetyckie, określam cechy podmiotu lirycznego i bohatera wiersza, – rozpoznaję i nazywam środki stylistyczne - rozpoznaję sens dosłowny i przenośny utworu.	-Wyjaśniam przesłanie utworu i je uzasadniam, - określam funkcje środków stylistycznych, rytmu i innych elementów utworu, - opisuję bohatera, podmiot liryczny i adresata oraz odnoszę treść wiersza do własnych doświadczeń, -wyjaśniam znaczenie przenośne w tekście.	– Samodzielnie dokonuję analizy i interpretacji utworu, – wyczerpująco omawiam sytuację przedstawioną w wierszu, – charakteryzuję bohatera utworu, odwołując się do treści wiersza, – porównuję podmiot liryczny z adresatem i bohaterem wiersza.

Czytam i omawiam – utwory epickie i teksty popularnonaukowe				
Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
-Rozpoznaję utwór epicki, - wymieniam elementy świata przedstawionego, – znam pojęcia: narrator, narracja, fabuła, akcja, wątek główny, dialog i monolog itd. -wymieniam wybrane gatunki literackie: mit, przypowieść, opowiadanie, powieść, nowela, –wymieniam wybrane wydarzenia, opowiadam o treści utworu, zachowując kolejność wydarzeń, – wiem, czym jest tekst popularnonaukowy, – rozpoznaję słownictwo związane z prasą.	-Wymieniam cechy utworu epickiego, – określám elementy świata przedstawionego w utworze, – wyszukuję w tekście określone informacje, – rozpoznaję elementy budowy utworu, – ustalám kolejność wydarzeń w utworze, – rozpoznaje bohaterów, wymieniam ich cechy, – odróżniam tekst popularnonaukowy od literackiego.	-Opowiadam o elementach świata przedstawionego, –rozpoznaję przynależność utworu do gatunków: mitu, noweli, przypowieści, powieści, opowiadania, – wskazuję elementy budowy utworu – puentę, – wymieniam większość cech bohaterów, – nazywam rodzaj narracji, – omawiam wątki w utworze, – rozpoznaję fakty i opinie, – wymieniam cechy identyfikujące teksty naukowe.	-Analizuję elementy świata przedstawionego i wyciągam wnioski, – uzasadniam przynależność gatunkową utworu , – rozpoznaję punkt kulminacyjny, – omawiam związki przyczynowo- skutkowe, – określám relacje łączące bohaterów utworu, – uzasadniam wskazane cechy bohaterów, – znam cechy tekstów popularnonaukowych i naukowych.	-Twórczo przedstawiam problematykę utworu, porównuję elementy świata przedstawionego z różnych utworów, – rozpoznaję i nazywam wszystkie elementy budowy utworu np. tytuł, puentę, punkt kulminacyjny, wyjaśniam ich funkcje, – rozumiem wzajemne zależności między wydarzeniami, – charakteryzuję bohatera.

II. Kształcenie językowe

Części mowy -fleksja				
Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
-Rozpoznaję wszystkie poznane części mowy w tekście, -dzielę je na odmienne i nieodmienne części mowy -znam zasady odmiany części mowy, – stosuję odpowiednie formy czasownika, – wiem, że czasowniki mogą występować w stronie czynnej i biernej i da się przekształcać czasownik ze strony czynnej na bierną i na odwrot, – rozpoznaje zaimki.	-Odróżniam części mowy odmienne od nieodmiennych, -określam formę gramatyczną odmiennych cz. mowy, – wyjaśniam, czym są rzeczowniki osobliwe, – rozpoznaję czasowniki dokonane i niedokonane, – odróżniam stronę czynną od biernej w prostych zdaniach, – podaję przykłady przymiotników i przysłówków, które się nie stopniają, -wskazuję zaimki i ich podział.	-Poprawnie odmieniam w różnych przypadkach rzeczowniki o nietypowej fleksji, – wskazuję przykłady rzeczowników osobliwych, odmieniam, - sprawnie odmieniam poznane części mowy, – przekształcam zdania ze strony czynnej na bierną i odwrotnie, – omawiam stronę czynną i bierną czasownika, –wskazuję nieodmienne części mowy, -określam rodzaje zaimków.	-Analizuję teksty i dostrzegam w nich rzeczowniki o nietypowej odmianie, – poprawnie określam formę gramatyczną odmiennych części mowy, – stosuję stronę czynną i bierną czasownika, – rozróżniam różne typy partykuł np. wzmacniające i omawiam ich funkcję, – podaję przykłady zaimków i nazywam ich rodzaje, – dostrzegam ich znaczenie.	-Tworzę własne teksty, w których świadomie używam odpowiednich części mowy, – bezbłędnie stosuję formy rzeczowników osobliwych, – świadomie i poprawnie stosuję przymiotniki i przysłówki, które się nie stopniają, – piszę teksty, w których odpowiednio dobieram i modyfikuję zaimki, aby uzyskać określony efekt komunikacyjny.

Składnia zdania				
Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
- Nazywam podstawowe części zdania: podmiot i orzeczenie,	-wymieniam wszystkie części zdania i określam ich funkcje,	-Poprawnie wskazuję i nazywam wszystkie części zdania oraz określam ich funkcję,	-Analizuję zdania pod kątem ich budowy i funkcji części zdania,	-Tworzę własne teksty, świadomie używając różnych części zdania i

- wiem, czym są przydawka, dopełnienie i okolicznik, - wiem, że istnieją rodzaje podmiotów i orzeczeń, - wiem, na jakie pytania odpowiadają części zdania, - rozpoznaję zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte oraz znam pojęcie zdania złożonego współrzędnie i podrzędnie, - potrafię przekształcić zdania, - próbuję wykonać wykres zdania.	– wskazuję części zdania w tekście, – wiem, czym różni się orzeczenie czasownikowe od orzeczenia imiennego, – rozpoznaję zdania pojedyncze i zdania złożone, – przekształcam proste zdania złożone na pojedyncze i odwrotnie, - robię wykres zdania pojedynczego i złożonego	– wyjaśniam, czym może być wyrażony łącznik, a czym – orzecznik, – odróżniam części zdania, – odróżniam zdania pojedyncze od różnych typów zdań złożonych i stosuje je w wypowiedziach pisemnych i ustnych, – sprawnie przekształcam zdania, – odróżniam zdania współrzędnie złożone od podrzędnie złożonych robię wykres.	– rozpoznaję orzeczenie czasownikowe i imienne (łącznik i orzecznik), – odróżnia i stosuje typy zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie w zależności od celu wypowiedzi, – modyfikuje konstrukcje składniowe w sposób świadomy i poprawny, – analizuje zdania złożone podrzędnie i współrzędnie.	- budując logiczne struktury, – świadomie i bezbłędnie stosuję zdania złożone współrzędnie i podrzędnie, – przekształcam zdania złożone w celu osiągnięcia określonego efektu językowego i stylistycznego.
---	--	--	--	--

Zróżnicowanie języka				
Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
znam terminy frazeologizm, zdrobnienie, wyraz wieloznaczny itd. -Wymieniam poznane frazeologizmy, – potrafię korzystać ze słowników,	-rozpoznaję związki frazeologiczne, – korzystam ze słowników: frazeologicznego, języka polskiego, wyrazów obcych i terminów literackich,	-Dostrzegam obecność związków frazeologicznych w języku, podaję przykłady, – korzystam w praktyczny sposób ze słowników, – podaję przykłady zdań z wyrazami wieloznacznymi,	-Wyjaśniam znaczenie związków frazeologicznych, redaguję z nimi zdania, – sprawnie posługuje się słownikami, – stosuję zdania z wyrazami wieloznacznymi,	-Redaguję różne formy wypowiedzi z frazeologizmami, – stosuję w wypowiedzi wyrazy wieloznaczne, wyrazy oceniające, – poprawnie posługuję się językiem mówionym i pisanym.

– wyjaśniam znaczenia prostych wyrazów wieloznacznych, – odróżniam odmianę języka pisanego i mówionego.	– wymieniam cechy języka mówionego i pisanego, – znam różne odmiany języka, – dostosowuję język do sytuacji komunikacyjnej.	– zastępuję wyrazy nacechowane ujemnie neutralnymi lub dodatnimi, – omawiam cechy języka mówionego i pisanego.	– zastępuje wyrazy obraźliwe neutralnymi, – odróżniam język mówiony od pisanego, – stosuję różne odmiany języka w zależności od sytuacji komunikacyjnej.	
--	---	---	--	--

Ortografia i interpunkcja				
Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
- Znam podstawowe zasady ortografii, – stosuję kropkę, znak zapytania i wykrzyknik na końcu zdania, – stosuję przecinek w oczywistych miejscach, – znam nazwy: cudzysłów, dwukropek, średnik, nawias.	-Stosuję podstawowe zasady ortograficzne, – poprawnie używam przecinków podczas wyliczania, – stosuję cudzysłów i dwukropek.	– Poprawnie stosuję większość zasad ortograficznych, – używam znaków interpunkcyjnych w zdaniach zgodnie z podstawowymi zasadami, – poprawnie stosuję przecinki w zdaniach złożonych, – rozumiem funkcję cudzysłowu, dwukropka, nawiasu oraz stosuję je w swoich tekstach.	-Stosuję poprawnie zasady ortograficzne i dostrzegam błędy, – analizuję i poprawiam interpunkcję, – świadomie używam przecinków w zdaniach złożonych, – stosuję średnik i nawias zgodnie z zasadami składni.	-Piszę bezbłędnie pod względem ortograficznym, uwzględniając wyjątki, – świadomie stosuję interpunkcję w wypowiedziach, – tworzę poprawne i przemyślane konstrukcje składniowe, - poprawiam błędy w cudzych tekstach.

III. Tworzenie wypowiedzi

Wypowiedzi pisemne- opowiadanie, opis(w tym przeżyć i sytuacji), sprawozdanie, tekst o charakterze argumentacyjnym oraz krótkie formy użytkowe				
Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
-Znam podstawowe formy wypowiedzi długich: opowiadanie, opis, sprawozdanie, list oficjalny, tekst o charakterze argumentacyjnym, – piszę powyższe formy, – rozpoznaję elementy kompozycyjne danej formy wypowiedzi, - znam krótkie formy wypowiedzi np. reklama, ogłoszenie itd.	-Gromadzę słownictwo potrzebne do różnych form wypowiedzi, – tworzę plan opowiadania, – piszę spójne wypowiedzi np. opowiadanie, list – tworzę tezę i argumenty, - wskazuję cechy krótkich form wypowiedzi.	- Tworzę logiczną, spójną i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny, -wskazuję tezę i argumenty, uzasadniam tezę, – tworzę wypowiedź argumentacyjną, – rozróżniam argumenty odnoszące się do faktów od odwołujących się do emocji, – selekcjonuję informacje, -poprawnie tworzę krótkie formy wypowiedzi.	– Porządkuję słownictwo potrzebne do napisania dłuższej formy pisemnej,, – tworzę spójne, rozwinięte, o właściwej kompozycji i układzie graficznym formy wypowiedzi, – stosuję akapity, – stosuję argumenty, – tworzę bezbłędnie tekst argumentacyjny, – tworzy różne rodzaje argumentów i ilustruję je przykładami, - Tworzę bezbłędnie krótkie formy użytkowe.	– Samodzielnie i bezbłędnie tworzę spójne, bogate treściowo i językowo różne formy wypowiedzi, dbając o ich właściwą kompozycję i układ graficzny, – dostrzegam błędy i poprawiam błędy, – tworzę urozmaicone opowiadanie odtwórcze i twórcze, – stosuję akapity zgodnie z kompozycją tekstu.